

Col·lecció paleontològica dels Hostalets de Pierola

Els Hostalets de Pierola

Ubicació

Comarca:	Anoia
Lloc/Adreça:	Institut Català de Paleontologia
Emplaçament	Institut Català de Paleontologia a Sabadell
Alçada:	360 m

Coordenades:

Latitud:	41.53384
Longitud:	1.77016
UTM Est (X):	397407
UTM Nord (Y):	4598751

Classificació

Número de fitxa	08162 - 142
Àmbit:	Patrimoni moble
Tipologia	Col·lecció
Estil / època:	Cenozoic
Estat de conservació	Bo
Protecció	Física
Accés	Restringit
Ús actual:	Científic
Titularitat	Pública
Titular:	Institut Català de Paleontologia. Escola Industrial, 23. Sabadell.

Fitxes associades:

[Fòssil d'en Pau o Pierolapithecus catalaunicus](#)
[Geòtop de la Successió Miocena dels Hostalets de Pierola](#)
[Jaciment paleontològic del Dipòsit Controlat de Can Mata](#)
[Fòssil d'en Lluç Anoiapithecus brevirostris](#)

Autoria de la fitxa	Natàlia Salazar Ortiz/Jordina Sales Carbonell
Data de registre de la fitxa:	dl., 28/12/2009 - 01:00

Descripció

L'Institut Català de Paleontologia Miquel Crusafont és el dipositari, entre altres, dels fòssils provinents dels jaciments paleontològics localitzats al Municipi dels Hostalets de Pierola. La col·lecció corresponent al municipi (de caràcter obert donada la periodicitat de les successives campanyes paleontològiques que es duen a terme principalment a l'Abocador Controlat de Can Mata) és conformada per una variada sèrie d'espècies animals corresponents sobretot al Miocè Mig i també al Superior, on destaca la presència dels següents mamífers: Insectívors (*Ampechinus golpeae*, *Talpa minuta*, *Miosorex grivensis*, *Heterosorex sansaniensis*, *Plesiodymylus chantrei*, *Galerix socialis*, *Galerix exilis*, *Pseudogalerix stehlini*, *Talpa vallesiensis*); Primats (*Dryopithecus laietanus*, *Pierolaphitecus catalanicus*, *Anoiapithecus brevirostis*); Lagomorfs (*Eurolagus fontanesi*, *Prolagus oeningensis*, *Prolagus crusafonti*); Rosegadors (*Sciurus spermophilinus*, *Spermophilinus bredai*, *Miopetaurista*, *Cryptoptus*, *Cricetodon ibericus*, *Cricetodon decedens*, *Cricetodon larteti*, *Cricetodon helveticus*, *Cricetodon sansaniensis*, *Megacricetodon ibericus*, *Hispanomys lavocati*, *Hispanomys thaleri*, *Fahlbuschia larteti*, *Hispanomys*, *Dryomys hamadryas*); Carnívors (*Ischyriactis mustelinus*, *Mustela delphinensis*, *Palaeomeles pachecoi*, *Semigenetta sansaniensis*, *Progenetta montadai*, *Pseudaelurus quadridentatus*, *Pseudaelurus marini*, *Grivasmilus jourdani*, *Ictitherium*); Proboscids (*Gomphotherium angustidens*, *Dinotherium laevius*, *Trilophodon angustidens*); Perissodàctils (*Macrotherium grande*, *Aceratherium tetradactylum*, *Aceratherium simorreense*, *Hipparium catalaunicum*, *Chalicotherium goldfussi*); Artiodàctils (*Hyotherium palaeochoerus*, *Conohyus simorreensis*, *Listriodon splendens*, *Taucanamo pygmaeum*, *Euprox furcatus*, *Euprox dicranoceras*, *Micromeryx florentianus*, *Protragocerus chantrei*, *Miotragocerus chantrei*). Destaquen per la seva rellevància científica els fòssils coneguts popularment amb els noms de Pau i Lluc, corresponents a noves espècies d'un antropoide i d'un hominoide i batejats amb el nom de *Pierolaphitecus catalanicus* i *Anoiapithecus brevirostis* respectivament.

Història

La descoberta de les excepcionals localitats dels Hostalets de Pierola es deu a M. Guérin i fou donat a conèixer a la comunitat científica per en Josep Ramon Bataller durant el primer terç del segle XX. Durant els anys 40 i 50, els paleontòlegs Miquel Crusafont i Josep Fernández de Villalta, vinculats al llavors Museu de Sabadell, iniciaren campanyes de recerca i prospecció pel sector comprès entre les masies de Can Mata de la Garriga, Can Vila, Mas d'Ocata i Can Flaquer, situant-se aquestes dues darreres masies dins el terme municipal de Masquefa. El resultat fou la descoberta i excavació de l'excepcional jaciment de la Bretxa de Can Mata. La descoberta de les restes dentàries de *Dryopithecus laietanus* a Can Vila i de tres jaciments clarament vallesians com el de "La Fabrica", situat a les rodalies de la bòbila de l'empresa Ceràmiques Pierola, el de Mas d'Ocata i Can Flaquer. La col·laboració entre els dos excepcionals paleontòlegs donà lloc a nombrosos treballs de recerca paleontològica, descoberta i descripció de noves espècies de vertebrats fòssils, i la lectura de la tesi doctoral de Miquel Crusafont sobre els jiráfids fòssils d'Espanya. Cal esmentar per la seva especial significació històrica les visites que es realitzaren als jaciments dels Hostalets de Pierola durant els "Cursillos Internacionales de Paleontología". A la seva època aquests cursets van constituir un element de dinamització i intercanvi científic únic a l'àmbit de les Ciències de la Terra per Catalunya i Espanya. En els anys 70 i començaments dels 80, les investigacions paleontològiques continuaren per part del personal científic del al llavors recentment creat Institut de Paleontologia de Sabadell (avui Institut de Paleontologia Dr. Miquel Crusafont). Les tasques encara avui s'estan duent a terme i van engruixint la col·lecció paleontològica.

Bibliografia

- AGUSTÍ, J., GIBERT, J. (1982): "Roedores e insectívoros del Mioceno superior dels Hostalets de Pierola (Vallès-Penedès, Catalunya)", Butlletí Informatiu de l'institut de Paleontologia, XIV, 12, p. 19-37.
- AGUSTÍ, J., CABRERA, L., MOYÀ, S., (1985): "Sinopsis estratigràfica del Neógeno de la fosa del Vallès-Penedès", Paleontologia i Evolució, 18, p. 57-81.
- AGUSTÍ, J., KÖHLER, M., MOYÀ, S., CABRERA, L., GARCÉS, M., PARÉS, J.M. (1996): "Can Llobateres: the pattern and timing of the Vallesian hominoid radiation reconsidered", Journal of Human Evolution, 31, p. 143-155.
- ALBA, David M. ET ALII (2006): "La intervenció paleontològica al dipòsit controlat de residus de Can Mata (els Hostalets de Pierola, Anoia): campanya novembre 2002-agost 2003", Tribuna d'Arqueologia 2003-2004, Barcelona, p.7-22.
- CABRERA, L., CALVET, F., GUIMERÀ, J., PERMANYER, A. (1991): El registro sedimentario miocénico en los semigrabens del Vallès-Penedès y de El Camp: Organización secuencial y relaciones tectónica sedimentación, Guía de campo nº 4 del I Congreso del Grupo Español de Terciario, Vic.
- CABRERA, L., (1992): "El registre sedimentari en el domini catalano-valencià (pro parte)", Història Natural dels Països Catalans. Geologia II, Barcelona, p. 306-340.
- CABRERA, Lluís (sense any), Geozona 332 Successió miocena dels Hostalets de Pierola, Barcelona.
- CRUSAFONT, M., TRUYOLS, J. (1954): Catálogo paleomastológico del Mioceno del Vallés-Penedés y de Calatayud-Teruel, II Cursillo Internacional de Paleontologia.
- FONTBOTÉ, J. M. (1954) "Las relaciones tectónicas de la depresión del Vallès-Penedès con la Cordillera Prelitoral Catalana y con la Depresión del Ebro", Homenaje al Prof. E. Hernández Pacheco, Madrid, p. 281-310.
- GALINDO, J. (2004): "Pierolaphitecus catalaunicus, a new Middle Miocene great ape from Spain", Science, 306, p. 1339-1344.
- GALINDO, Jordi (2008): "El futur centre d'interpretació paleontològica: una finestra al passat", L'Hostal, 1, Els Hostalets de Pierola, p. 7.
- GARCÉS, M., AGUSTÍ, J., CABRERA, L.; PARÉS, J. M. (1996): "Magnetostatigraphy of the Vallesian (late Miocene) in the Vallès-Penedès basin (NE Spain)", Earth Planetary Science Letters, 142, p. 381-396.
- IPAC- VILLALBA, Pepa (2005): "Jaciment paleontològic del Dipòsit Controlat de Can Mata", Inventari del Patrimoni Arqueològic i Paleontològic de Catalunya, Barcelona.
- MOYÀ-SOLÀ, Salvador (1983): Los Boselaphini (Bovidae, Mammalia) del Neógeno de la Península Ibérica. Tesis doctoral, Universitat Autònoma de Barcelona, Publicaciones de Geologia, 18.
- MOYÀ-SOLÀ, Salvador ET ALII (2004): "Pierolapithecus catalaunicus, a new Middle Miocene great ape from Spain", Science, 306, p. 1339-1344.
- MOYÀ-SOLÀ, Salvador ET ALII (2009): "A unique Middle Miocene European hominoid and the origins of the great ape and human clade", Proceedings of the National Academy of Sciences of the United States of America, vol. 106, n. 24.
- ROCA, E., SANS, M., CABRERA, L., MARZO, M. (1999): "Oligocene to Middle Miocene evolution of the Central Catalan margin (North-western Mediterranean)", Tectonophysics, 315, p. 209-229.
- SANTAFÉ LLOPIS, J. V. (1978): Rinocerontes de España, Tesis doctoral, Barcelona.
- http://mediambient.gencat.cat/cat/el_medi/natura/sistema_informacio/inv...